

*Алла Добридень,
(Умань, Україна)*

ТВОРЧИСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Педагогічна майстерність – це показник рівня професіоналізму вчителя, це невід’ємний компонент педагогічної діяльності, без якого стає неможливим реалізація всіх цілей даної діяльності. Проблема впливу педагогічної майстерності на розвиток творчої особистості є актуальною.

Дослідженням її займалися такі видатні дослідники як Г. Ф. Грінченко, І. А. Зязюн, О. В. Козлова, С. О. Сисоєва, та ін., підготовкою вчителя до творчої діяльності – М. В. Загвязинський, В. А. Кан-Калик, В. А. Крутецький, М. Д. Нікандрова, М. М. Поташник, Р.Х. Сакурова та ін. Проблему становлення вчителя досліджували такі вчені, як В. І. Бондар, О. В. Киричук, Н. І. Клокар, Н. В. Кузьміна, В. О. Сластьонін.

Можемо стверджувати, що за останні роки педагогічна діяльність учителя змінювалась, вдосконалювалась та набула якісно нових відмінностей, але потреби сьогодення визначають необхідність безперервного розвитку та вдосконалення педагогічної майстерності [3].

Сенс педагогічної професії виявляється в діяльності, яку здійснюють її представники і яка називається педагогічною. Вона представляє особливий вид соціальної діяльності, спрямованої на передачу від старших поколінь молодшим накопичених людством культури і досвіду, створення умов для їх особистісного розвитку та підготовку до виконання певних соціальних ролей у суспільстві.

Учитель – не лише професія, суть якої транслювати знання, а висока місія створення особистості, ствердження людини в людині, тому не достатньо володіти лише певними теоретичними поняттями, потрібно розвивати в собі якісно нові риси, які б стали ефективними в ході педагогічної діяльності.

Розглянувши сутність поняття «Майстерність» можна знайти не одне його тлумачення, так наприклад С. У. Гончаренко стверджує «Майстерність – властивість особистості набута з досвідом, як вищий рівень професійних умінь у певній галузі, досягнутих на основі гнучких навичок і творчого підходу» [1], а М. Д. Ярмаченко дає своє бачення цього поняття «Майстерність – високе мистецтво в якійсь галузі, вправність у виконанні певного виду діяльності, передбачає наявність професійних знань, вмінь та навичок» [2], то ж можна зробити висновок, що майстерність – це насамперед сукупність певних якостей особистості, які є необхідними для здійснення професійної діяльності на найвищому рівні. Майстерність вчителя полягає насамперед у здатності до творчої діяльності, в умінні зацікавити та мотивувати учнів до пізнавальної активності, в здатності організувати навчальний процес з використанням новітніх тенденцій та технологій.

Основу педагогічної майстерності складають духовність та професійно-педагогічні знання та вміння, передовий педагогічний досвід та його використання, особисті професійні якості вчителя та вміння використовувати свій зовнішній та внутрішній потенціал. Складовими творчості є креативність та новаторство, артистизм та імпровізація, ерудиція та творче натхнення.

Таким чином, паралелі між цими двома поняттями стають очевидними, адже майстерним називається той педагог, який володіє не лише певними знаннями та професійними властивостями, це водночас різносторонньо розвинена особистість, яка здатна організовувати творчу діяльність в ході уроку та передавати набуті знання, вміння та навички молодшому поколінню. Вчитель – це актор, який має безкінечне терпіння та фантазію, що робить навчання цікавим та захоплюючим, він має знайти оригінальні приклади та способи передачі навчальної інформації. Головними чинниками педагогічної майстерності є вміння поєднувати навчання і виховання, формувати в учня високу моральність, працелюбність, почуття патріотизму.

Педагогічна майстерність формується і розвивається через посередництво активної педагогічної творчої діяльності. За окремими діями вчителя не можна

говорити про його майстерність. Це проявляється в системі його діяльності як професіонала і має подвійну природу, що охоплює, по-перше, високий рівень володіння викладанням навчального предмета; по-друге, сама майстерність – уміння вчити і виховувати «на відмінно». Справжній вчитель-майстер завжди знайде нестандартні відповіді на будь-які запитання, вміє по-особливому підійти до учня, змотивувати його на допитливість, тощо.

Тож, як казав І. А. Зязюн: «Учитель – головна продуктивна сила суспільства». Є дві головні складові вчителя – майстерність та особистість. Якщо вчитель не буде ними володіти, нам не вдасться зробити освіту потужним чинником соціального, економічного і духовного розвитку суспільства, чинником його інтелектуального відродження [3].

Отже, від педагогічної майстерності вчителя залежить вся його професійна діяльність, а сама майстерність є результатом довготривалої, наполегливої праці над собою. Однією із головних рис педагогічної майстерності є мистецтво вміння збуджувати учнів, а не спонукати, адже своєчасна похвала породжує ланцюгову реакцію добрих вчинків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Вид. 2-ге, допов. й перероб. / С. У. Гончаренко. – Рівне : Волинські береги, 2011. – 552 с.
2. Педагогічний словник / За ред. дійсного члена НАПН України М. Д. Ярмаченка. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 516 с.
3. Основи педагогічної майстерності: навчальний посібник для пед. спец. вищ. навч. закладів / І. Я. Зязюн, І. Ф. Кривонос та ін; під ред. І. Я. Зязюна. – М.: 1989.